

VEILEDER FOR PEDAGOGER I BARNEHAGER.

Denne veilederen er ment som en forslagskasse – let og finn det som du kjenner deg bekvem med å gjøre.

Oppleggene kan fint brukes i barnehagen for barn mellom 3 og 6 år, men du må selv tilpasse det til den barngruppen du skal presentere det for. I denne veilederen er det presentert mange forslag, og det er viktig at du leser gjennom alt før du setter i gang. Da vil du kunne få en idé om hvordan du kan tilrettelegge det, og hvor mye forhåndskunnskap dere som personale bør ha.

LYKKE TIL!

FØR PÅSKE/TIDLIG VÅR:

Start med opplegget om våren, like før påskeferien er lurt. I samlingsstunden eller når økten starter, bør det helst ikke flere enn 6-7 barn per voksen, men dette ser du selv an på barnegruppens dynamikk og din egen erfaring.

Oppvarmer: Ha en samlingsstund sammen med barnegruppen og be de om å tegne en humle slik de tror den ser ut.

Eller skulle ønske at den ser ut?

Eller be dem om å tegne seg selv eller deg som en humle?

Starter: Hva vet barna om humler? Samle sammen alle barnas kunnskaper til en felles kunnskapsbank; lag et tankekart på et stort A3 ark, eller spill inn det barna sier med lydopptager. Sørg for at alle bidrar.

Ha litt is i magen, og hold på til bidragene blir færre eller begynner å komme som spørsmål. Da begynner det morsomme ☺

Dronninghumla

Dette skjer:

Oppvåkningen fra dvalen

Leting etter mat

Leting etter rom for å etablere humlebol

Starten på kolonien: de to voks-krukkene

INNENDØRS: Det er kanskje for tidlig gå ut i skogen og finne humler, så vis gjerne hvordan humlene ser ut med bilder. Se vedlegg: Humleark med 6 ulike humler. (tips: start med de tre humlene som er enkle å skille fra hverandre; steinhumle, jordhumle og trehumle.)

Når barna etter hvert får kunnskap om dette, så kan dere for eksempel lage «humle-memory» av de ulike humleartene, eller egne faktabøker om humlene.

Forslag til aktiviteter om dronninghumlen:

Lese: For eksempel i boken Humlenes Blomsterbok, side 9 og 12-13.

Modellere: La barna lage to (forskjellige størrelser) krukker av bivoksplater, fyll den minste med «pollen» og den største med «nektar» (silkepapirbiter i små kuler, plastelina i flere farger, perler etc.)

Lag 8-10 små egg av hvit plastelina og legg de øverst i den lille pollenkrukken.

Leke: Leken om Dronninghumla. Bruk gjerne Fantasireisen, se vedlegg.

Tegne: For de eldste i barnehagen (skolestarterne?): Ta utgangspunkt i det som barna opplevde under sin fantasireise som dronninghumle. La dem tegne det på et ark. Ha gjerne mange illustrasjoner liggende på bordet eller hengt opp på veggen rundt der barna tegner.

Kan dere lage et eventyr om hva som skjer videre?

Skriv gjerne på en ukeplan eller periodeplan at det er ønskelig at barna ser etter humler i påskeferien. Se etter hvilken farge de har på rumpa, studer gjerne hvordan de ser ut når de flyr. Klarer dere også å se hvilke planter de henter nektar og pollen fra? Ta bilder.

Tips: be barna om å gi humlene sukkervann på en skål dersom de ser livløse ut. (De har bare gått tom for "bensin".)

ETTER PÅSKE/SEIN VÅR:

Snakk sammen om funn av humler. Gjenoppta interessen dersom den dabbet litt av i påsken. Les gjerne opp eventyrene som barna selv lagde.

Har noen sett en humle? Hvordan så de ut? Hvilke blomster satt de på?

Livet i humlebolet

Dette skjer:

Arbeiderne

Egg og larver

Leting etter mat

UTENDØRS: nå er det tid for å fange noen humler ☺

Husk at dronninghumlene lever et marginalt liv, så her er det lurt å ta med seg en liten gruppe med barn om gangen. Fang noen få i fellesskap. (Dette er styrt av en voksen.)

Snakk gjerne om at etter sommerferien, i august, er det lov til å fange mange humler. (Da er det fortsatt en del arbeidere, og mange hanner.)

Når dere studerer humlene, så se gjerne etter spesifikke kjennetegn; se på pollenklumpene på bakbeina til dronninger og arbeidere. Hvilke farger har de? Hvilke planter besøker humlene? Kan dere tegne blomstene? Hvordan var været når dere var ute?

INNENDØRS:

Forslag til aktivitet og læring om livet i humlebolet:

Lese: for eksempel Norges humler med Humleskolen, side 30,

eller Humlenes Blomsterbok, side 16-19 og 24-25

Kopier gjerne opp bildene fra boka, og laminér dem. Legg dem på gulvet/heng dem på veggen til avdelingen/basen slik at barna når som helst kan studere dem.

Modellere: Samle sammen alle voks-krukkene dere lagde før påske til et digert humlebol. Bolet kan enkelt lages med utgangspunkt i en treramme eller netting og gips. Det er også enkelt å bruke en ildfast-glassballe som du smører grundig med matolje på hele innsiden, også helt opp til kantene. Så heller du i perler (nabbi-perler) slik at all oljen er dekt med perlene. Sett bollen inn i ovnen, og «stek dem» på 150 grader, til de er limt inntil hverandre (akkurat samme effekt som når du stryker et perlebrett). Ta bollen ut av ovnen og la den kjøle seg ned, vipp deretter ut de sammen-limte perlene. Da skal du ha fått et fint bol ☺ Fyll bolet med mykt gress. Det er mulig å lage flere bol, dersom det er best for barnegruppen. Lag larver av plastelina og putt dem oppi noen av krukkene.

Tegne: Bruk tegneskolen Norges humler med Humleskolen (s. 274-275) til å lære å tegne insektkroppen med seks bein og to par vinger på riktig kroppsdel. Velg gjerne samme humleart for lettere å kunne hjelpe hverandre.

Leke: Kan dere lage et skuespill om det dere har lært? Fly ute eller inne, under stoler og bord, gjennom rockeringer og tunneller, lag en hinderløype for humlene.

For de eldste i barnehagen (skolestarterne?): Ta utgangspunkt i det barna opplevde har lært hittil. La dem tegne det på et ark. Ha gjerne mange illustrasjoner liggende på bordet eller hengt opp på veggen rundt der barna tegner.

Se gjerne etter humler i ukene fremover nå, også på sommeren. Hvor mange forskjellige humler ser dere? Ta bilder. Klarer dere å oppspore et humlebol?

NB! Mange barnehager jobber etter å dele barna inn på avdelingene inn etter alder. Skal du sende fra deg hele barnegruppen, kan det kanskje være lurt å avslutte dette prosjektet? Er du heldig å få beholde noen av barna på avdelingen til høsten, og det kommer inn noen nye, kan dette være en fin mulighet for at barna lærer hverandre opp. Kanskje kan du invitere noen av barna som kommer til din avdeling fra høsten av, på besøk allerede nå, som en liten «teaser» for hva dere jobber med? Kan dette være noe å jobbe med under tilvenningen?

ETTER SOMMERFERIEN:

Snakk sammen om de humlene dere har sett i ferien/på sommeren.

Nå er det tid for å planlegge en humlejakt, så involvere barna i dette. Hva betyr det å gå på humlejakt? Hvordan skal vi fange dem? Hva gjør vi når/om vi fanger en humle? Hvilken humle kan vi fange? (arbeiderne og hannene) Kan dere jobbe etter skoggruppe-metoden (å involvere barna i hele prosessen)?

Hva trenger dere av utstyr? Kamera, forstørrelsesglass, de laminerte bildene dere lagde i vår, tegneark og blyanter...?

Å bestemme humler:

Arter

Nye dronninger

Arbeidere

Hanner

Hvilke blomster besøker de?

UTENDØRS, PÅ TUR:

Se på humlene dere har fanget. Kan dere beskrive dem? Bruk bildene aktivt.

Er de små (ofte arbeidere)?

Har de gule hår i «ansiktet» og mangler pollenklumper på beina (hanner)?

Er de store og kraftige (dronninger)?

PS hannene stikker ikke, de har ikke brodd! Så hvis dere vil imponere ungene...eller la de få lov til å stryke dem forsiktig på ryggen...

Det gjør ingenting om dere bommer på hvilken humle der er. Mange arter er veldig like. Det viktigste nå er at barna ser etter kjennetegnene og synes det er gøy.

Ta bilder av humlene, og skriv dem ut når dere er tilbake i barnehagen. Klarer dere nå å se hvilke humler dere fant?

Bruk tid til å spionere på humlene ☺ Hvilke blomster oppsøker de? Har dere noen sønne blomster i barnehagen? Hvilken farge er det på pollenklumpene hos de forskjellige humlene?

INNENDØRS:

Nå kan dere bruke samlingene/prosjekttiden aktivt på å diskutere det dere så. Kan dere vise det frem til hverandre? (Da får de også øvelse i å stå foran en gruppe, samtidig som de bruker språket aktivt.)

Tre/fem humlearter: barna samarbeider om å lære seg tre/fem lokale humlearter. Ha en idemyldring; Hvordan kan man samarbeide?

HUMLESERTIFIKAT:

Når barna kan:

- navnene på tre humler og beskrive kjennetegnene
- fortelle om dronninghumlens liv om våren.

Vedlegg:

Humleark med seks humler

Planteliste humleplanter: vår, sommer, høst

Fantasireisen: Dronninghumla

Kopierings mal til humlesertifikat